

כשם שהמים פרק חמישי סוטה

לא

עין משפט גזר מצוה

בד א מ"י פ"י מהל
מטוה הלכה ב ג
א ב פ"א מהל מטוה
מ הלכה ב מטו עשין ט
טושיע א"ה עימן קמח
ספיף יא
ב ג מ"י ע"ס הלכה יד
טו טושיע ע"ס ספיף
ד:
ג ד מ"י ע"ס הלכה טו
וטושיע ע"ס ספיף טו:

תוספות שאגין

ועד יונק ודרך המקרא
לומר כן כולל הכל מן
החשוב עד הגרוע כמו
משור ועד שד. ל"ה: אלא
מעשה בכל צרתם (לו)
[לא] צד ה"ג. חימה אמאי
לא בעי ה"ג מכתה פסוקים
כמו אשר (לו) [לא] כרעים
כדרשיו אפי"ם שאין לו
עשיו ועתה לגדל אחר
זמן וכן אשר (לו) [לא]
חומה אפי"ם שאין לו
עשיו. וי"ל דלא בעי
משום דרש"י ליה דלא
בעי למימר אשר (לו) [לא]
כרעים משם שהרי ארבה
וסלפס וחורגול ידועים הם
בסימניהון אפי"ם פשיטא
ליה שלא היו שרשים וכן
אשר (לו) [לא] חומה
פשיטא ליה דאינו ר"ל
לא ממש דהא בעיר שיש
לו חומה משתי קרא
ולחי משתי הכי אבל
בכל צרתם (לו) [לא] צד
אינו פשוט לו כל כך
כמו שהבאתי שיש להלות
ולפרש כמו ולא היה
צרה כי א לא להם.
פריעה לקה אבד. סיסרא
לקה אבד. סחריב לקה
אבד. וכן נבוכדנצר לקה
ואחר כך אבדו כל אויבין
ה' במהרה בימינו אמנ:
פליק פירקא

מ"י שקינא לאשתו ונסתרה
ר' אליעזר אומר אפי'
שמע מעוף הפורח כו'.
פ"ה אפי' עד אחד היינו
כמו עוף הפורח ואפי'
עבד ואפי' שפחה נאמנין
ונסתרה עליו. ואם אינו
רוצה להשקותה יוציא
ויתן כתובה וי"א לטעמי
(דאמר דלא בעי עדות)
דאמר לעיל בפ"ק משקח
לה על פי עד אחד ונסתרה
לא בעי עדות. ור' יהושע
אומר עד שישאו ויתנו
בה מותרות בלבנה. פי'
שם התנות בלבנה (והיו)
פריצותה ומכוער הדבר
ותצא דאפי' מיהו לא
בדיק לה כלומר דסביא
ליה דבעי ב' עדים. וק'
דאד דהא אמרינן יוציא
ויתן כתובה. וי"ל אם
דהיה ליה למתני ישנה
כיון דסביא ליה למשקה על
פי עד אחד. ועוד ק' מאי
דאמר דעוף הפורח ר"ל
עד אחד דאמר מי סביא
ליה למתני אפי' שמע
מעד אחד כדקתני בסמוך
בחו הכי. לכך פרשבי"ם
אפי' שמע מעוף הפורח
ר"ל על ידי קול בעלמא
שמע שנסתרה יוציא ויתן
כתובה דהיינו דלא משקה
על ידי קול מ"מ רבנן
אסרה לו וצריך שיוציא
ויתן כתובה דהיינו נמצא

ואיך דהיינו רבי יוסי הגלילי ממקור ישראל נפקא אלמא דלר' יוסי
הגלילי נמי עובדים אומרים שירה וצפ"ק דכתובות (דף ט:)
דרש לה דצרכת חתנים בעשרה מדהו מני למיכתב מצטן ישראל וכתבי
ממקור על עיסקי מקור בתוספתא מסיים הכי ואותן המלאכים
שאמרו מה אנוש כי תזכרונו אמר להן

הקצ"ה בוא וראו את השירה כיון
שראו את ישראל פתחו אף הן ואמרו
שירה שנאמר ה' אלוינו מה אדיר
שמך בכל הארץ וגו' ור"ש בן א"ל לעזר
אומר לא נאמר פשה זו אלא לענין
עקידה: ג' דף ע"ה עושה מאהבה.
בירושלמי (בבב"ב פ"ט) ר"ע הוה ממדין
קמיה טורוסורפוס הרשע אתמ עונתא
דקרית שמע שרי קרי וגמך א"ל סבא
סבא או חרש אתה או מצעט ציטורין
את א"ל תיפח רומיה רהוה רשיעא
לא חרש אתה אלא ולא מצעט ציטורין
אנא אלא כל ימי היימי קורח הפסוק
הזה והאבת את ה' אלהיך בכל לבבך
וצכל נפשך וצכל מאודך רחממיה
צכל לצי רחממיה צכל נפשי רחממיה
צכל ממנוי לא הוה ו) צדיק ליה וכיון
דמטי ליה צכל נפשיה ואתי ענמיה
דקרית שמע ולא אפליג עליה צגין
כן אלא קרי וגמך:

הדרן עלך בשם שהמים
מ"י שקינא א"ה. פרק זה היה הגון
שיהא שני ומעורב צפרק ראשון
לאחר אותו צבא דאלו אסרות
לאכול בתרומה וחס"כ היה לו לשנות
כ"ל עושה זה וכל הסדר אצל תימה
דלאחר שנה צדקוה המים הוא
חוזר לקנינו: ה"ג צבדר המשנה
משקינא לה אפילו שמע מעוף הפורח
והכי מסתברא ונראה דה"פ מאחר
שקינא לה אפילו קודם סמירה שמע
פריצותא שרי עכשיו קמא רגלים
לדבר מכוער הדבר ומוציאה בכתובה
מאחר שלא נסתרה ולא נאסרה
עליו ובענין זה מנחה לגרשה
דאפילו לכה"כ (י) [דאמר אפילו אס']
הקדיחה מצילנו היינו רשות מיהו
מנחה ליכא אלא צכה"ג. ואם מקיימה
דומה לאדם שנפל וצוץ לתוך תמחו
שמוצו ואוכלו ולצית שמאי חובה
הואיל וקינא לה רגלים לדבר מיהו
כתובתה גובה הואיל ולא נסתרה
ושמא אתי שפיר דרבי יהושע אכל
לפירוש רבינו שלמה דפרש משקינא
לה אפי' שמע מעוף הפורח שנסתרה
דעוף פורח היינו עבד ושפחה
שנאמנין בעידי סמירה ואם אינו רואה
להשקותה יוציא ויתן כתובה וכי היה
רבי יהושע מחייב כתובה לאחר שישאו
ויתנו זה מותרות בלבנה והלא אין
המים צדקין אותה דלאמרינן צפרק
קמא (לעיל דף ט: ו) ומאחר שהיא גרמה
שמיאסר עליו ואין יכולה לשמות היא
כארוסה ושומרת יבם שלא שותת
ולא נוטלות כתובה מיהו מני למימר

הא דאמרינן אין המים צדקין אותה לאחר שישאו ויתנו זה מותרות
בלבנה דוקא לאחר קנינו ועידי סמירה לרבי יהושע אכל כאן
עידי סמירה אלא שמותרות בלבנה נוסאות ונתנות צפריצותה:
כאן
רגלים לדבר שהרי קינא לה (ונסתרה מקודם לכן. ויוציא ויתן כתובה) והואיל
אחד או על פי עצמו. (וה"ל לר') [אבל ר'] יהושע דסביא ליה דמשקה על פי שנים
הואיל והקל בה הכתוב
שלא אסרה בעד אחד אלא על פי שנים אף חכמים לא חיבבוהו להוציא וליתן
כתובה עד שישאו ויתנו בה
מותרות בלבנה. ולא דמי להני דאמרינן לעיל מתו בעליהן עד שלא שמו
דאמרינן על נוטלות
כתובה והכא אמרי' יוציא ויתן כתובה דשאני התם לפי שראוייהו היו לשותות
קודם שמתו וכתובה בעליהן דין
הואיל ור"ה ד"ל פי אפי' שמע מעוף הפורח שנסתרה יוציא ויתן
כתובה כיון שיש לה קול
על אחד דאמר מי סביא
ליה למתני אפי' שמע
מעד אחד כדקתני בסמוך
בחו הכי. לכך פרשבי"ם
אפי' שמע מעוף הפורח
ר"ל על ידי קול בעלמא
שמע שנסתרה יוציא ויתן
כתובה דהיינו דלא משקה
על ידי קול מ"מ רבנן
אסרה לו וצריך שיוציא
ויתן כתובה דהיינו נמצא

מקבולות. כשנקבלו על היס: ממקור. אף אותם צמקור: וליחוי
האי לא כו'. ואמאי אמר הדבר עדיין שקול: ה"ג ולא הוא.
וה"ק קרא אינו חושש לזרעו ולא זר זה: בארבעה. כי ירא
אלהים אתה (בדל"ה כג): סלוי. וזומו לדורותיו להגין עליהם עד

במקבולות ברכו אלהים ה' ממקור ישראל
(והוא לא חזו אמר רבי תנחום כרם נעשה
להן כאספקלריא המאירה וראו): בו ביום
דרש רבי יהושע בן הורקנום שלא עבד אויב
כו': וליחוי האי לא אי בלמ"ד אל"ף כתיב לא
הוא אי בלמ"ד וי"ו כתיב לו הוא ו) וכל היכא
דכתיב בלמ"ד אל"ף לא הוא א) אלא מעתה
בכל צרתם לא צר דכתיב בלמ"ד אל"ף הכי
נמו דלא הוא וכ"ת ה"ג והכתיב ומלאך פניו
הושיעם אלא ו) (לאו) משמע הכי ומשמע
הכי תניא רבי מאיר אומר נאמר ירא אלהים
באויב ונאמר ירא אלהים באברהם מה ירא
אלהים האמור באויב מאהבה אף ירא
אלהים האמור באברהם ואברהם גופיה
מגולן דכתיב ורע אברהם אוהבי מאי איכא
בין עושה מאהבה לעושה מיראה איכא הא
דתיא רבי שמעון בן אלעזר אומר אגדול
העושה מאהבה יותר מן העושה מיראה
שזה תלוי לאלף דור וזה תלוי לאלפים דור
הכא כתיב לאלפים לאהבי ולשומרי מצותי
והתם כתיב ולשומרי מצותי לאלף דור
התם נמי כתיב לאוהבי ולשומרי מצותי
לאלף דור האי לדסמך ליה והאי לדסמך
ליה הנהו תרי תלמודי דהוו יתבי קמיה דרבא
חד אמר ליה אקרוין בחלמאי ו) מה רב טובך
אשר צפנת ליראיך וחד אמר ליה אקרוין
בחלמאי ו) ושמוחם כל חוסי בך ועולם
דיננו ויעלצו בך אוהבי שמך אמר להו
תרויבו רבנן צדיקי גמורי אתון מר מאהבה
ומר מיראה:

הדרן עלך בשם שהמים
מ"י שקינא לה ונסתרה. אם לאחר
שקינא לה נסתרה: אפי' שמע
מעוף הפורח. שנסתרה יוציא ויתן
כתובה. ורבי אליעזר לטעמיה דאמר
צפ"ק (לעיל דף ט:): סמירה לא צעיא
עדות ואפילו עבד ואפילו שפחה נאמנין
דהיינו נמי כעוף הפורח דאיתקש
לנומאה דלוהו מהימני זה הילכך
נאסרה עליו ואם אינו רואה להשקותה
יוציא ויתן כתובה: רבי יהושע אומר
עד שישאו ויתנו זה מותרות בלבנה.
כלומר משום סמירה שאין זה צ'
עדים אינה נאסרת עליו. ור' יהושע
לטעמיה דאמר משקה על פי שנים
מיהו כשישאו ויתנו מותרות בלבנה
צפריצותה מכוער הדבר ותלא דלא
אפילו מיהו תו לא צדיק לה דלמני
צפ"ק (לעיל דף ט:): וטוהרה היא ולא
שישאו ויתנו זה מותרות בלבנה: אני
ראיפה שנטמאת. צלותה סמירה שהיא
על פי שנים עדים לרבי יהושע ולרבי
אליעזר ע"פ עוף הפורח: לא היסה
שופה. דעד אחד נאמן זה אף
להפסיקה כתובה שרגלים לדבר.
ומקראי יליפנין לה לקמן צמתני:
היי אלו נאמנים אף לפוסלה
מכתובה. שלא תסתה ולא תטול
כתובה: חמוסה וצם חמוסה ורסה
ויצמסה. אשת אחי צעלה אף היא
כלתה ושומתה שדוגמת הימנה
שסופה להיות זרמה אם ימות צעלה
צלא בניס תמייס לצעלי וצת צעלה
מאשה אחרת אלו חמש נשים שונאות
אותה. וצממות (דף קח:): מפרש
טעמא אמאי סנו לה ואינן נאמנות
לה לשום עדות שהיא לרעתה: הרי
אלו נאמנות. לה לעדות זו שהמורה
האמינה כל עדות שיש בה ומיהו לא
לפוסלה מכתובה הואיל ושונאות
אותה אלא שלא תסתה: שהיה צדין.
שלא יהא אצלן זה עד אחד אם לא
מגזירת הכתוב: הראשונה. סמירה
שאין אוסרתה איסור עולם אלא עד
שסתה: אינה מתקיימת צתוס
משנים. כדבעינן למימר מגזרה
שה ורבי יהושע היא: עדות
עדות שיש בה. נאמן זה. ובגמרא [ע"ז]
לית זה אלא אחד וקאמר והיא לא נתפסה
למיסרה אלמא מהימני:
שאוסרתה

האחרונה. טומאה: כל
ילפינן לה דהכי קאמר מרי
לית זה אלא אחד וקאמר והיא לא נתפסה
למיסרה אלמא מהימני:
שאוסרתה
שה ורבי יהושע היא: עדות
עדות שיש בה. נאמן זה. ובגמרא [ע"ז]
לית זה אלא אחד וקאמר והיא לא נתפסה
למיסרה אלמא מהימני:
שאוסרתה
שה ורבי יהושע היא: עדות
עדות שיש בה. נאמן זה. ובגמרא [ע"ז]
לית זה אלא אחד וקאמר והיא לא נתפסה
למיסרה אלמא מהימני:
שאוסרתה

א) וכל זה יוצא בלוקט
ועי"ג. ט) עמי"ם חוס'
מחלין מה. ד"ה אפי"ם כו'
מומח דגירסתם האל כן הוא
דפריך וכל היכא דכתיב לא
צלף"ק ממש הוא והא כתיב
בכל כרעם לא צר ומלאך פניו
הושיעם הרי נמי דלא הוא
וכ"ה ה"ג והכתיב עמו אנכי
צבירה מטלס א"ה. א) [ע'
מדיס א"ה. ד) [ע"י א"ה. א)
לעיל ב) א) ע"ס ג. ג.)
א) [שבוטת א"ה. א) [ועיל
ג. א) ט) [ע"ל מנסיא],
ו) רש"י,

תורה אור השלם
1. במקבולות צברו
אלהיה ו) מקפור
ישראל: תהלים סו כו
2. בקל צרחת לו צר
באיהבו ובמקלחו הוא
אגלם ויגשלו ויגשאו
כל ימי עולמם:
ישעיהו סג ט
3. ואתה ישראל בעידי
יעקב אלהיך בחורתיך יוע
אברהם אביה:
ישעיהו מה א
4. ועשה חסד לאלפים
לאהבי ולשומרי מצותי:
שמות כ ה
5. וידעת פי יי אלהיך
הוא אלהיה האמת
הנאמן שמר הברית
והחסד לאהבי ולשומרי
מצותי לאלף דור:
דברים ז ט
6. קה רב טובך אשר
צפנת ליראיך פעתך
לחסים כן נגד בני
אדם: תהלים א"ב כ
7. וישמחו כל חוסי בך
לעולם ויגשו ויגשו ויגשו
עליהם ויעלצו כן אהבי
שקן: תהלים י"ב
8. וקשב איש אתה
שבת ורע ועולם מעיני
אישה ונסתרה והיא
נטמאה ועד אין קה והוא
לא נתפשה:
במדבר ה יג

הגהות הב"ח
א) רש"י ד"ה לאלפים וכו'
לפרש מהיכא. נ"ס ע"ל
דף כ ע"ג: ב) בא"ד
והענין והגן המינה
א) תוספות ד"ה גדול וכו'
לא הוה כדון לוי וכיון
דמטי ליה בכל נפשי
ואתיה עמיני:

מוסף רש"י
האי לדסמך ליה והאי
לדסמך ליה. כאן שהיא
סמוך אלא לשומרי מצותי
הוא אומר אלף. ולהלן
שהיא סמוך אלא לאלפים
הוא אומר אלף. והיינו
מאהבה. ולשומרי מצותי
אלו העשין מיראה (דברים
ז ט).
הדרן עלך בשם
שהמים
שהיה בדין. שלא
להאמינו לא לזר דכתיב
קרא (ע"ז ג.) ומה אם
עדות ראשונה. סמירה.
שאין אוסרתה איסור
עולם. שאם תסתה ומתלא
טוהיה מותרת לבעלה ולמורה.
אינה מתקיימת בפחות משנים.
כדבעינן למימר נכד דמי
ממנון (ע"ז). עדות אחרונה.
טומאה שהיא אחר הסמירה (ע"ז).
כל עדות שיש בה. נאמן. נאמן.
דמקד דרשין לעיל ועד אין זה
מרי אלף תו וקא אמר אסרה.
ואתומאה קאי דהא מינה סליק
היא טומאה ועד אין זה (ע"ז).
קל וחומר לעדות הראשונה.
שמתקיים בעד אחד (ע"ז).